

NUEVOS ESPACIOS DE CALIDAD EN LA EDUCACIÓN SUPERIOR. Un análisis comparado y de tendencias.

DISSENY DEL PLA DE TREBALL PEL DESENVOLUPAMENT DE LA COMPETÈNCIA GENÈRICA “TERCERA LLENGUA” ALS NOUS GRAUS D’ENGINYERIA A L’ETSEIAT

Rodríguez-Donaire, Sílvia (Universitat Politècnica de Catalunya)

García-Almiñana, Daniel (Universitat Politècnica de Catalunya)

silvia.rodriiguez-donaire@upc.edu; daniel.garcia@upc.edu;

1. Resum

El present article exposa el Pla de Treball que es durà a terme a l’Escola Tècnica Superior d’Enginyeries Industrial i Aeronàutica de Terrassa (ETSEIAT) durant l’any acadèmic 2009-2010 per poder incorporar la competència genèrica 3a llengua (CG3) de la manera més eficient. Aquest Pla de Treball té previst desenvolupar-se com una activitat específica avalada per l’Institut de Ciències de l’Educació (ICE) a partir de Gener de 2009 i consta de quatre fases:

- Fase 1: Sessió informativa general per a tot el PDI de l’ETSEIAT interessat en impartir docència en anglès.
- Fase 2: Constitució d’un Grup d’Innovació i Anglès a Terrassa (GIA-T) dinamitzat per un PDI de l’ETSEIAT.
- Fase 3: Taller específic per la CG3 per tal d’elaborar un Pla de Desenvolupament de la Competència dins les noves titulacions de Grau.
- Fase 4: Implementació del Pla de Treball pel Desenvolupament de la CG3 (PDCG3) amb la participació del GIA-T.

2. Paraules clau

Competència genèrica / Competència genèrica “tercera llengua” / Disseny del pla de treball

3. Abstract

NUEVOS ESPACIOS DE CALIDAD EN LA EDUCACIÓN SUPERIOR. Un análisis comparado y de tendencias.

This paper shows the implemented Working Plan at Upper Technical Industrial and Aeronautics Engineering College of Terrassa (ETSEIAT) during this academic course 2009-2010. It seeks to integrate efficiently the Third Language Generic Skill (CG3) into the new Degrees. The following Working Plan might be foreseen as a specific activity given by the Educational Sciences Institute (ICE) since January 2009 and consists of four phases:

- Phase 1: General informative session for all PDIs (Lecturers and Researchers) at ETSEIAT interested in giving their contents in English.
- Phase 2: English and Innovation Group of Terrassa (GIA-T) establishment, which will be managed by one PDI.
- Phase 3: Specific workshops for the CG3 competence, which attempts to elaborate a Plan of Deployment of this competence in the new Degrees.
- Phase 4: Deployment of the CG3 Plan Development (PDCG3) through the GIA-T support collaboration.

4. Keywords

Generic Skills / “Third Language” Generic Skill / Working Plan Design

5. Desenvolupament

a) Objectius:

Aquest article té com objectiu explicar el desenvolupament del pla de treball dut a terme a l'ETSEIAT amb l'ajuda del ICE. Aquest pretén ajudar-nos a implantar de forma exitosa la competència de la 3a llengua (CG3) dintre de les noves titulacions de Grau de l'ETSEIAT a partir del curs 2010-2011.

L'article s'estructura en quatre apartats, corresponents respectivament a:

1. Importància de la implantació de la CG3 dintre dels nous Graus.
2. Disseny del pla de treball d'implementació de la CG3 als nous Graus.
3. Propostes per formar als PDIs de les universitats per desenvolupar la CG3.

NUEVOS ESPACIOS DE CALIDAD EN LA EDUCACIÓN SUPERIOR. Un análisis comparado y de tendencias.

---

4. Establir el Pla de treball pel correcte desenvolupament de la CG3 als nous Graus.

A continuació es detalla cadascun dels punts anteriors.

b) Descripció del treball:

1. IMPORTÀNCIA DE LA 3a LLENGUA DINTRE DELS GRAUS

Segons paraules de l'actual comissari europeu de multilingüisme, Leonard Orban, "el domini d'idiomes augmenta la competitivitat i mobilitat de l'empresa i dels seus ciutadans" (Comisió de les Comunitats Europees, 2008). Aquesta és una de les raons per la que l'assoliment d'una certa competència en una llengua estrangera a la societat europea ha estat considerada clau a l'agenda de l'Unió Europea per tal d'arribar a la cohesió social i prosperitat econòmica¹.

Aquest interès per l'adquisició de com a mínim una llengua estrangera ha transcendit a les institucions d'educació superior a partir de la construcció del EEES (Espai Europeu d'Educació Superior). Tot i així, no és fins a la Declaració de Bolonya, Juny del 1999, quan es comença a parlar d'objectius clars i precisos dintre del EEES. Concretament, a l'Estat Espanyol les principals disposicions vinculades als objectius del Procés de Bolonya es recullen a la Llei 6/2001, 21 de Desembre, de Universitats (BOE 24 de desembre), modificada per la Llei Orgànica 4/2007, 12 d'Abril, (BOE 13 d'Abril). Aquest document en relació a l'ensenyament d'idiomes només emfatitza que aquestes podran formar part de les noves titulacions de Grau junt amb altres activitats d'alt contingut pràctic.

---

¹ Segons l'estudi del 2007 de la Comissió de les Comunitats Europees anomenat Effects European Economy of Shortages of Foreign Language Skills in Enterprise, que tracta sobre l'impacte de l'economia de l'Unió Europea i la manca de competències lingüístiques en les empreses, el 11% de les PYME exportadores de l'Unió Europea pot estar perdent contractes potencials degut a les barreres lingüístiques dels seus treballadors.

NUEVOS ESPACIOS DE CALIDAD EN LA EDUCACIÓN SUPERIOR. Un análisis comparado y de tendencias.

Per un altre costat, l'acreditació de l'Agència Nacional d'Avaluació de la Qualitat i Acreditació (ANECA) es centra principalment en comprovar que la formació dels graduats és l'adequada, així com assegurar que les competències adquirides són les demandades per la societat i el mercat laboral. Però malauradament, segons l'anàlisi dut a terme per López Santiago, M. i Edwards Schachter, M. (2008) en 22 projectes pilots finançats per l'ANECA dintre d'ensenyances tècniques es comprova que la formació d'idiomes dintre de la majoria de carreres, excepte les pròpies de Filologia, l'aprenentatge d'idiomes ocupa un lloc no preferent, relegat en el millor dels casos, a optatives dels alumnes, i tot i que existeixen centres d'idiomes vinculats directa o indirectament a les pròpies universitats, aquestes institucions no tendeixen a estar suficientment dotades en infraestructures donada la manca de suficients recursos financers.

Al Real Decreto 1892/2008, 14 de Novembre, s'estan regulant les condicions d'accés a l'ensenyament universitari oficial de Grau i els procediments d'admissió a les universitats públiques espanyoles, les quals aposten per potenciar el domini de les quatre habilitats bàsiques (comprensió lectora, expressió escrita, expressió i comprensió oral) que faciliten l'adquisició d'una llengua estrangera abans d'accedir a les noves titulacions de Grau. D'aquesta manera, el domini d'una llengua estrangera es converteix en un dels requisits necessaris per facilitar l'accés als estudis universitaris.

Particularment, l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeries Industrial i Aeronàutica de Terrassa (ETSEIAT) està desenvolupant un Pla de Coordinació de les Competències Genèriques (PCCG) per a les noves titulacions de Grau que s'impartiran a partir del curs 2010-2011. Concretament, al document CG 16/12 2008 s'indica que la UPC ha seleccionat un conjunt de set competències genèriques que han d'incorporar-se a tots els Plans d'Estudis de Grau que s'imparteixin a la Universitat. Dintre d'aquestes competències es troba la Tercera llengua (CG3), competència instrumental que intenta estimular les capacitats cognitives, metodològiques, tecnològiques i lingüístiques.

NUEVOS ESPACIOS DE CALIDAD EN LA EDUCACIÓN SUPERIOR. Un análisis comparado y de tendencias.

Un dels objectius d'aquest document CG 16/12 2008 és la implantació de la 3a llengua com a competència genèrica i per tal de dur a terme aquest objectiu un grup de PDI's estan estudiant com dissenyar el Pla de desenvolupament d'aquesta competència dintre de les noves titulacions de Grau que s'impartiran a ETSEIAT a partir del curs 2010-2011.

2. DISSENY DEL PLA DE TREBALL PER IMPLEMENTAR LA CG3

Tenint en compte el document CG 16/12 2008, les competències genèriques s'avaluaran dins d'assignatures orientades principalment a competències específiques i aquesta avaluació es farà a tres nivells amb els objectius genèrics:

- Nivell 1 : Equivalent a recordar informació.
- Nivell 2 : Equivalent a aplicar procediments.
- Nivell 3 : Equivalent a prendre decisions.

Un dels primers passos per portar a terme l'elaboració del pla de desenvolupament de la CG3 amb èxit és consolidar un Grup d'Innovació i Anglès a Terrassa (GIA-T), dinamitzat per un PDI.

Posteriorment i tal i com s'ha fet amb la resta de competències genèriques, la CG3 s'haurà de distribuir en les diferents matèries de les noves titulacions de Grau de l'ETSEIAT. Per poder dur a terme aquesta tasca: (1) s'ha de conèixer les matèries que imparteixen les persones que formen part del GIA-T, (2) s'ha de veure com estan aquestes distribuïdes al llarg de les noves titulacions de Grau de l'ETSEIAT, (3) s'han de preveure els suficients recursos per poder cursar l'assignatura en més d'un idioma si fos necessari, atès que aquestes no han de ser necessàriament optatives tal i com diu l'anàlisi de López Santiago, M. i Edwards Schachter, M. (2008), i (4) distribuir les matèries sota la supervisió del Coordinador de la Competència de l'ETSEIAT conjuntament amb les Comissions de Plans d'Estudis d'Enginyeria Industrial i Enginyeria Aeronàutica i els Departaments implicats a cada matèria.

NUEVOS ESPACIOS DE CALIDAD EN LA EDUCACIÓN SUPERIOR. Un análisis comparado y de tendencias.

Una vegada es té definit la distribució de les matèries aquestes han d'estar alineades amb la filosofia general:

- Demanar com a requisit als nous alumnes universitaris que vulguin tenir una menció d'anglès en les seves titulacions de Grau en la Fase Selectiva (primer any) un Nivell equivalent al First Certificate de Cambridge. Per acreditar aquest Nivell 1 els alumnes hauran de presentar l'acreditació de l'examen del First amb una certa puntuació i un màxim d'un any de vigència.
- Entre el tercer i el sisè quadrimestre (segon i tercer any) els alumnes de manera autònoma a través de les matèries cursades reforçades amb estudis d'anglès complementaris o estàncies d'ERASMUS hauran d'acreditat el Nivell 2 de la competència. Aquesta serà avaluada amb un examen acreditatiu.
- Als darrers dos quadrimestres (quart any) els alumnes hauran d'haver adquirit el Nivell 3. Per poder adquirir aquest Nivell a l'alumne se li donaran diferents opcions, per exemple, fer el projecte de final de Grau a una universitat o empresa estrangera de parla anglesa, o oferir la possibilitat de fer uns 'internships' a empreses estrangeres de parla anglesa a partir de convenis internacionals del centre.

Altres punts a tenir en compte en la distribució de matèries que acrediten l'assoliment de la competència:

- Procurar que el nombre d'assignatures que permeten l'assoliment de la CG3 siguin sempre les mateixes en els diferents Graus.
- Les assignatures que permeten assolir la competència poden anar canviant segons els requeriments del centre.
- Procurar que l'assignació de matèries correspongui als "interessos" manifestats per part del PDI de l'Escola. Per tal d'assolir aquest requeriment es faran enquestes durant el procés del Pla de Treball.

Adicionalment, també s'ha de tenir present que:

- L'avaluació de la competència només es farà a través de les assignatures establertes segons la distribució determinada conjuntament amb les Comissions

NUEVOS ESPACIOS DE CALIDAD EN LA EDUCACIÓN SUPERIOR. Un análisis comparado y de tendencias.

---

de Plans d'Estudis d'Enginyeria Industrial i Enginyeria Aeronàutica, els Departaments implicats a cada matèria, i el Coordinador de la Competència de l'ETSEIAT.

Atès que l'adquisició del coneixement d'altres llengües, diferents a la nativa, i el domini de les habilitats comunicatives bàsiques es converteixen en una responsabilitat de les universitats i de les administracions, l'ETSEIAT intentarà afavorir i facilitar l'assoliment dels tres nivells de la CG3 dintre de les seves titulacions de Grau incentivant a l'estudiant a utilitzar els programes de mobilitat o convenis de col·laboració Universitat - empresa i/o centres estrangers de parla anglesa al llarg del Grau.

3. PROPOSTES DE FORMACIÓ DEL PDI

A continuació s'enumeren algunes propostes que han sorgit durant algunes reunions establertes amb docents i investigadors interessats en potenciar la 3a llengua dintre de les seves assignatures a l'ETSEIAT:

- Una formació específica pel personal docent i investigador universitari (PDI) per tal d'adquirir les habilitats lingüístiques necessàries per poder afrontar les seves assignatures en anglès:
  - o Classes particulars per a departaments desenvolupant el vocabulari específic per matèries.
  - o Estances de llarga o curta durada en altres centres universitaris de parla anglesa.
- Ajudes i assessorament lingüístic pel PDI que permeti traduir material existent i/o generar nova documentació bilingüe.

Durant aquest curs acadèmic 2009-2010 es preveu la realització de diferents tallers i cursos de formació de competències genèriques entre PDIs de l'ETSEIAT on s'aniran recollint les necessitats dels formadors per tal d'elaborar un pla de propostes més detallat.

NUEVOS ESPACIOS DE CALIDAD EN LA EDUCACIÓN SUPERIOR. Un análisis comparado y de tendencias.

---

4. PLA DE TREBALL DE DESENVOLUPAMENT DE LA CG3

El Pla de Treball dissenyat des de la direcció de l'ETSEIAT té previst desenvolupar-se en quatre fases:

- Fase 1: Sessió informativa general ICE, orientada a tot el PDI de l'ETSEIAT que estiguin interessat en impartir classe de docència en anglès.
  - o Objectiu : “DETECTAR EL PDI INTERESSAT”. Sessió que es desenvoluparà el Febrer 2010.
- Fase 2: Constitució del Grup d'Innovació i Anglès a Terrassa (GIA-T) dinamitzat per un PDI.
  - o Objectiu: “CONSTITUCIÓ DEL GIA-T”
- Fase 3: Tallers i Jornades específiques ICE per la Competència Genèrica de la 3a llengua (a partir de Març 2010), orientat a l'elaboració d'un Pla de Desenvolupament de la Competència en qüestió dintre de les noves titulacions de Grau.
  - o Objectiu: “DESENVOLUPAMENT DE LA CG3”

L'objectiu empaitat al llarg d'aquestes fases és disposar d'un conjunt de noves assignatures de les noves titulacions de Grau que s'adaptin perfectament als requeriments de l'aprenentatge basat en competències.

El PCCG3 contempla una darrera fase de treball:

- Fase 4: Implementació del Pla de Desenvolupament de la CG3 (PDCG3) amb la participació del Grup de suport ETSEIAT, GIA-T, les Comissions de Plans d'Estudis d'Enginyeria Industrial i Enginyeria Aeronàutica, i els Departaments implicats a cada matèria.
  - o Objectiu: “IMPLEMENTACIÓ DEL PDCG3”

Una vegada el GIA-T s'hagi establert i el disseny del pla de treball per la implementació de la CG3 als nous Graus s'hagi posat en marxa s'organitzaran unes sessions informatives internes, obertes al Campus i a tota la comunitat universitària en general i suportades des de l'ICE.

NUEVOS ESPACIOS DE CALIDAD EN LA EDUCACIÓN SUPERIOR. Un análisis comparado y de tendencias.

L'objectiu global del PDCG3, a mig termini, és disposar d'un grup de professors docents i investigadors a l'ETSEIAT que permeti la implementació, seguiment i discussió de les problemàtiques associades al desenvolupament de la CG3 als nous Plans d'Estudis del Centre junt amb el GID-T (Grup d'Innovació Docent a Terrassa).

c) Resultats

d) Conclusions:

Fruit del procés de bescanvi d'experiències de l'ETSEIAT amb l'ICE, en quant a la formació i informació sobre les competències genèriques, ha sorgit una iniciativa interna per part l'equip directiu i la implicació de la comunitat de PDI's de l'Escola per tal de posar en marxa una acció pilot que pretén desenvolupar el disseny d'un pla de treball per la posterior implementació de la competència genèrica de la 3a llengua (CG3) dintre les noves titulacions de Grau de l'ETSEIAT. Aquesta iniciativa parteix de la constitució d'un grup de suport intern, GIA-T, que vetllarà pel correcte desplegament d'aquesta competència als nous Plans d'Estudis de Grau.

6. Referencias Bibliográficas

Comisión de las Comunidades Europeas. (2008). *"Multilingüismo: una ventaja para Europa y un compromiso compartido"*. Comunicación de la Comisión al Consejo, al Parlamento Europeo, al Comité Económico y Social Europeo y al Comité de las Regiones. Consejo de Europa. Bruselas.

NUEVOS ESPACIOS DE CALIDAD EN LA EDUCACIÓN SUPERIOR. Un análisis comparado y de tendencias.

Ballesteros Martín F. J. (2009). "*La enseñanza de lenguas en el espacio europeo de educación superior*". Revista de la Asociación de Inspectores de Educación en España, Avances en Supervisión educativa, Madrid.

López Santiago, M. y Edwards Schachter, M. (2008). "*Las competencias comunicativas en el diseño de títulos universitarios en España*". V Jornades de Xarxes d'Investigació en Docència Universitària [Recurs electrònic]